

Κυριακή Δ΄ Λουκά – Η Παραβολή του Σπορέως. του Κωνσταντίνου Αθ. Οικονόμου, δασκάλου, συγγραφέα

Ο ΣΠΟΡΕΑΣ ΚΥΡΙΟΣ:

Ο Κύριος συχνά χρησιμοποιούσε παραβολές για να κάνει το λόγο πιο παραστατικό βοηθώντας να εντυπωθεί καλύτερα στις ανθρώπινες ψυχές και να φέρει στα μάτια τους εικόνες συμβολικές που συμβολίζουν παραστατικότερα τη διδασκαλία Του.

Η Παραβολή του Σπορέα ξεκινά με τη φράση: “εξήλθε ο σπείρων του σπείρει τον σπόρον”. Κατά το σύνολο των Πατέρων ο Σπορέας είναι ο Κύριος. Εξήλθε λοιπόν ο Κύριος όχι τοπικώς, αφού είναι πανταχού παρών, αλλά τροπικώς. “Έγινε πλησιέστερος σε μας με την ενανθρώπισή του. Επειδή εμείς, λόγω των αμαρτημάτων μας, δε μπορούσαμε να τον προσεγγίσουμε, βγαίνει εκείνος σε μας. Βγαίνει να σπείρει το λόγο της Αληθείας. Κι όμως από τα μέρη του σπόρου αυτού, τρία χάνονται και ένα καρποφορεί!

ΟΙ ΟΜΑΔΕΣ ΤΩΝ ΑΚΡΟΑΤΩΝ: Α΄ ΑΔΙΑΦΟΡΙΑΣ ΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ:

Μέρος του σπόρου, λει η περικοπή, έπεσε κοντά στο δρόμο. “Ποιος είναι ο δρόμος; Είναι ο υπερήφανος άνθρωπος, που η καρδιά του είναι σκληρή, καταπατημένη από βιοτικές μέριμνες, και ακούει τον λόγον του Θεού και τον δέχεται μετά πάσης χαράς, μα έχει λιγοστή ευλάβειαν στο Χριστό, και πηγαίνει με τον διάβολον, και μένει η πέτρα άκαρπη.”, λέει ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός. Οι άνθρωποι που παρομοιάζονται με δρόμο είναι οι οκνηροί και οι αδιάφοροι. Όμως, πρώτη αιτία που δεν

καρποφορεί ο λόγος του Θεού είναι η ανευλάβεια. Και την ανευλάβεια τη δημιουργεί κυρίως η εωσφορική υπερηφάνεια, η ιδέα ότι τα ανώτερα(;) πνεύματα, δεν έχουν ανάγκη τα απλά λόγια του εύαγγελικού κηρύγματος. Σε αλαζόνες ανθρώπους τους φαίνονται μωρία! Αυτοί, “δοκούντες σοφοί είναι” θέλουν ν’ ακούν ρητορεία Δημοσθένους ή διαλεκτική Σωκράτους!... Όμως ξεχνούν ότι το κήρυγμα, ο θείος λόγος, δεν είναι κοσμική λογοτεχνία. Όπως, επί παραδείγματι, ο γιατρός συνιστώντας ένα φάρμακο δε ρητορεύει! Έτσι κι ο λόγος Θεού συμπυκνωμένος είναι απλά το: «Μετανοείτε και πιστεύετε εν τῷ εύαγγελίῳ» (Μάρκ. α΄15). Δυστυχώς τα θέματα περί μετανοίας δε συγκινούν αυτούς που αρέσκονται σε φιλολογικά φληναφήματα. Ακούν αδιάφορα ή γελούν σαρκάζοντες, όπως οι “φιλοσοφούντες” ακροαταὶ του αποστόλου Παύλου όταν εκείνος τοὺς ἔλεγε ὅτι οἱ νεκροὶ θ’ αναστηθούν. Τέτοιοι ακροατές μοιάζουν με τον πατημένο δρόμο της παραβολής. Όπως δε βγαίνουν λουλούδια στη δημοσιά, που την πατούν άνθρωποι και οχήματα, έτσι και στην ψυχή του αλαζόνα δεν ανθεί ο λόγος του Θεού. Η υπερηφάνεια σκλήρυνε τὴ συνείδησή τους. Η σκληρή τους καρδιά έγινε πέρασμα των δαιμόνων, που δεν αφήνουν ούτε ένα σπόρο στην επιφάνειά της. Μόνο αν ταπεινωθούμε «ως παιδιά» (Ματθ. 18,3), ο λόγος του Θεού θα ριζώσει. Ειδάλλως ακόμη κι αν κηρύττεται από έναν Χρυσόστομο ἢ Μέγα Βασίλειο, στην καρδιά του υπερήφανου είναι ματαιοπονία.

Β΄ ΟΙ ΔΕΙΛΙΑΖΟΝΤΕΣ:

Μέρος του σπόρου έπεσε στην πέτρα, όπου το χωμα ήταν λιγοστό. Έτσι αυτό φύτρωσε, αλλά επειδή δεν είχε ρίζα, γρήγορα ξεράθηκε. Με την πέτρα συμβολίζονται οι πιὸ ασθενεῖς χαρακτηῖρες. Τα πετρώδη μέρη που δέχτηκαν το σπόρο είναι αυτοὶ που ακούν το λόγο και τον δέχονται αμέσως με χαρά, δὲ ριζώνει ὅμως μέσα τους βαθιὰ ἀλλὰ είναι προσωρινός. Κι ὅταν ἔρθει θλίψη ἢ διωγμός ἐξ αἰτίας του λόγου, σκανδαλίζονται αμέσως. Έτσι ἐκτὸς ἀπὸ την υπερήφανη καρδιά υπάρχει και η δειλή. Οι δειλοὶ ακούν αρχικά με ευλάβεια και χαρὰ το κήρυγμα. Συγκινούνται ἢ και δακρῦζουν. Όμως, ὅταν ἔρθουν περιστάσεις ἀποδεικνύεται, ὅτι τέτοιοι ακροατές δεν ἔχουν ρίζα και βάθος. Αν ἐξαιτίας τήρησης του θείου νόμου ἀπειλούνται υλικά τους συμφέροντα, θα υποχωρήσουν, θα πουν ψέμα, θὰ καταπατήσουν την ἀργία της Κυριακής, θ’ ἀγνοήσουν φιλίες, υποχρεώσεις.

Πόσο μάλλον σε περίπτωση διωγμού! Γι' αυτούς ισχύει το: “Καλήη Θρησκεία, εφ’ όσον δε ζητάει θυσίες”. Μόλις προκύψει ο σταυρός-διωγμός, τότε τα “ωσαννά” σταματούν, ο ενθουσιασμός εκμηδενίζεται, ο ζήλος μαραίνεται, και ο δειλός γίνεται “ρίψασπις”. Αν, για παράδειγμα, συμβεί δυστύχημα στην οικογένεια, έρθει ο θάνατος, ο δειλός τότε ταραάζεται, γογγύζει κατα της θείας πρόνοιας. Παύει να εκκλησιάζεται και να προσεύχεται(!), υπακούοντας στον εξής περίπου “εμπορικό” συλλογισμό: «Αφού ήμουν τόσο καλός, γιατί να μου έρθει το δυστύχημα;». Προφανώς πριν το ατύχημα ο ίδιος θα μπορούσε να προσευχόταν ως εξής: «Σε αγαπῶ, Κύριε! πρέπει να μου δώσεις όλα τ’ αγαθά. Έτσι θα σ’ αγαπῶ περισσότερο!».

Τέτοιος άνθρωπος είναι συμφεροντολόγος, λάτρης του “άλυπου βίου”, υπολογιστής θρήσκος. Αν ο Κύριος αφαιρέσει κάτι από τὰ είδωλα που λατρεύει, τότε φεύγει πικραμένος από κοντά του. Αν, όμως, αγαπούσε το Θεὸ ανιδιοτελῶς, θὰ έμενε πιστὸς μέχρι τέλους. Αυτοὶ, λοιπόν οι “ακούσαντες” μοιάζουν με πετρώδη γη, στην οποία έπεσε ο σπόρος καὶ βλάστησε, αλλά με τις πρώτες καυστικές ακτίνες «εξηράνθη διά το μη έχειν ικμάδα » (Λουκ. η΄6).

Γ΄ ΟΙ ΤΡΥΦΗΛΩΣ ΣΧΟΛΑΖΟΝΤΕΣ:

Μέρος του σπόρου έπεσε στ' αγκάθια. Τα τελευταία όταν ψήλωσαν έπνιξαν τα μόλις φυτρωμένα φυτά. “Ποία είναι τα ακάνθια; Ακάνθια είναι ο πόρνος, που ακούει τον λόγον του Θεού και ύστερον όμως έρχονται τα πορνικά πάθη και τον πνίγουν, και χάνεται και μένουν και τα ακάνθια άκαρπα”. [Α. Κοσμάς Αιτωλός] Άκαρποι οι υπερήφανοι, άκαρποι οι δειλοί, αλλ’ άκαρποι και όσοι κυριεύονται από βιοτικές μέριμνες, απάτη του πλούτου και ηδονές.

Απ’ το πρωί ως το βράδυ ο κόσμος κινείται πυρετωδῶς σ’ ένα κύκλο μυρίων μεριμνών. Δεν είναι μόνο οι φροντίδες για τροφή και ρούχο. Σ’ αυτές προσθέτει και νέες περιττές φροντίδες, συχνά κωμικές: Η γυναίκα για καλλυντικά, βαφές και αρώματα ξοδεύοντας χρήματα αλλά και ώρες πολύτιμες, ο ανδρας πάλι δε μπορεί χωρίς χαρτοπαίγνιο, τυχερά παιχνίδια, απολαύσεις Βάκχου καὶ Άφροδίτης. Ψυχή που κυλιέται μέσα στις φροντίδες αυτές μοιάζει, κατά την παραβολή, με χωράφι, που δέχτηκε τον καλὸ σπόρο, αλλά μαζί με το σπόρο φύτρωσαν και αγκάθια, που μεγάλωσαν, απορρόφησαν τους χυμούς της γης κι έπνιξαν τα τρυφερά στάχυα.

Συνεπώς, πρέπει να αφαιρεθούν απ' το χωράφι τ' αγκάθια, για ν' αναπτυχθούν και να καρποφορήσουν τα στάχυα. Ανάλογα πρέπει να ξεριζωθούν από τις ψυχές οι μέριμνες για τα μάτια, η μανία του πλούτου και των ηδονών του βίου, για να αναπτύσσονται οι αρετές του Ευαγγελίου. Είναι όμως η τρυφή αγκάθια; Δεν το γνωρίζουμε όσοι παραφερόμαστε από τὸ πάθος. Οι φρόνιμοι γνωρίζουν ότι η τρυφή προξενεί περισσότερο πόνο από τ' αγκάθια, κι ότι ακόμη η τρυφή περισσότερο από τη μέριμνα καταδαπανά την ψυχή. Ούτε τόσο βασανίζεται κάποιος από τη φροντίδα, όσο από την αφθονία. Κι όπως τ' αγκάθια απ' όπου κι αν τα κρατήσουμε ματώνουν τα χέρια, ομοίως και η τρυφή και όδια και χέρια και το κεφάλι και τα μάτια κι όλα τὰ μέλη γενικὰ τα καταστρέφει. “Και είναι ξηρή και άγωνα. Φέρνει πρόωρα γη-ρατεία, αμβλύνει τις αισθήσεις, σκοτίζει το λογισμό, τραυματίζει την οξύτητα του νου, κάνει το σώμα πλαδαρό. Γι' αυτό κι οι πτώσεις είναι αδιάκοπες και πυκνὰ τα ναυάγια. Τίποτα δεν είναι τόσο εχθρικό και βλαβερό στο σώμα, όσο η τρυφή. Τίποτα δεν οδηγεί στη διάρρηξη και τη διάλυση το σώμα, όσο η ασωτία” [άγιος Γρηγόριος Παλαμάς]. Όμως, ας μην ξεχνάμε πως λίγες λέξεις άκουσαν οι Νινευίτες από τον Ιωνά κι έδειξαν μετάνοια. Λίγα είδε κι άκουσε ο εκατόνταρχος Λογγίνος τη Μεγάλη Παρασκευή κι οδηγήθηκε στην πίστη και στο μαρτύριο. Πρέπει λοιπόν να συντριβεί με την ταπείνωση ο βράχος της υπερηφάνειας, να καούν με τη φλόγα της προσευχής τ' αγκάθια των μεριμνών, να οργωθεί βαθειά με το αλέτρι της αυταπάρνης ο αγρός του βίου μας, να υψωθεί στο κέντρο η σημαία του σταυρού για να τη βλέπουν και νὰ φεύγουν τα εναέρια πνεύματα και να μην “κλέβουν” το θείο σπόρο. Φράκτης αυτού του αγρού ας είναι η αδιάλειπτος προσευχή, ενώ ο καρπός θα αναπτυχθεί ποτίζοντάς τα με δάκρυα μετανόιας. Έτσι ο αγρός εκείνος θα θυμίζει αυτόν που ψάλλει η Εκκλησία μας: “Ταῖς τῶν δακρύων σου ῥοαῖς τῆς ἐρήμου τὸ ἄγονον ἐγεώργησας καὶ τοῖς ἐκ βάθους στεναγμοῖς εἰς ἑκατὸν τοὺς πόνους ἐκαρποφόρησας.”

Δ' Η ΓΟΝΙΜΗ ΓΗ:

Τέλος το τέταρτο μέρος του σπόρου έπεσε στην καλή, γόνιμη γη κι έδωσε καρπό τριάντα ως εκατό φορές περισσότερο. “Ποία είναι η καλή γη που έκαμε τα εκατόν, τα εξήκοντα και τα τριάκοντα; Εκατόν έκαμε ο τέλειος άνθρωπος, εξήκοντα ο μεσαίος και τριάκοντα ο κατώτερος”. [Α. Κοσμάς Αιτωλός]. Όμως δεν αρκεί να είμαστε μόνο καλοί ακροατές του Ευαγγελίου. Η «καλή γη» που φέρει πολλή καρποφορία, σύμφωνα με

το λόγο του Κυρίου, είναι αυτοί οι οποίοι «ακούσαντες τον λόγον κατέχουσι καὶ καρποφοροῦσιν εν υπομονή». «Κατέχουσι», δηλαδή κρατούν μέσα τους το λόγο του Θεού και δεν αδιαφορούν, όπως εκείνοι που άφησαν το σπόρο να πέσει στο δρόμο. «Και καρποφοροῦσιν εν υπομονή», δηλαδή δείχνουν υπομονή στις θλίψεις και τους πειρασμούς, κι έτσι ο λόγος του Θεού ριζώνει βαθιά στις ψυχές τους και δε χάνεται, όπως στο πετρώδες έδαφος. Ακόμη, δεν αφήνουν τα αγκάθια να αναπτυχθούν γύρω τους, δεν τους απορροφούν δηλαδή οι βιοτικές μέριμνες κι οι κοσμικές επιθυμίες, αλλά επιμελούνται τον αγρό της ψυχής τους. Τον καθαρίζουν από τα πάθη και φροντίζουν την καλλιέργεια των αρετών.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ:

Όπως ο πραγματικός σποριάς δεν ξεχωρίζει το χωράφι του, αλλά απλά ρίχνει το σπόρο παντού και χωρίς διάκριση, έτσι κι ο Κύριος δεν ξεχωρίζει τους ακροατές Του σε πλούσιους και φτωχούς, σοφούς ή μη, οκνούς ή εργατικούς. Μάλιστα, ο Κύριος λέγοντας την παραβολή αυτή δείχνει και στους Μαθητές Του να μην απογοητεύονται, ακόμη κι όταν χάνονται οι περισσότεροι από όσους δέχονται το λόγο. Ας θυμόμαστε, πάντως, πως δεν φτάνει ένα μέρος της αρετής για τη σωτηρία. Ο πιστός, σύμφωνα με την περικοπή, χρειάζεται πρώτα ακριβή ακρόαση [ή και μελέτη] και παντοτινή θύμηση κι έπειτα ανδρεία, έπειτα περιφρόνηση του πλούτου κι απελευθέρωση απ' όλα τα βιωτικά. Αντιθέτως η τρυφή και η αδιαφορία οδηγούν στην πνευματική ακαρπία.

Πηγή : <http://aktines.blogspot.com>.